

Slett U-landsgjelda
c/o Kirkens Nødhjelp
Bernhard Getz gate 3
Postboks 7100 St Olavs Plass
0130 Oslo
slug@slettgjelda.no

Finansdepartementet
Avdeling for formuesforvaltning
Postboks 8003 Dep
0030 Oslo

Oslo, 15.09.08

Høringsuttalelse fra Slett U-landsgjelda (SLUG) til revideringen av de etiske retningslinjene for Statens Pensjonsfond – Utland (SPU)

SLUG takker for høringsbrevet, og vil med dette komme med sitt høringsinnspill. Ett av målene med høringen er å "fange opp innspill som kan være med på å styrke Statens pensjonsfond – Utlands profil som en samfunnsansvarlig investor". SLUG vil i den forbindelse fokusere på investeringer i statsobligasjoner.

De etiske retningslinjene slik de er formulert i dag omfatter kun virkemidler som kan tas i bruk overfor selskaper. En betydelig del av oljeformuen i pensjonsfondet er lånt ut til stater. Dette gjøres gjennom kjøp av statsobligasjoner. I det formelle grunnlaget står det kun én begrensning på kjøp av statsobligasjoner; "Fondet kan ikke plasseres i rentebærende instrumenter utstedt av følgende stater: Burma."

SLUG er av den oppfatning at mekanismen hvor Finansdepartementet kan avskjære Norges Bank fra å investere i statsobligasjoner utstedt av bestemte land ikke er tilstrekkelig for å sikre etisk ansvarlige investeringer. Vi frykter at investeringer kan være motstridende med grunnlaget de etiske retningslinjene bygger på; at SPU ikke skal "foreta investeringer som utgjør en uakseptabel risiko for at fondet medvirker til uetiske handlinger eller unnlatelser som for eksempel krenkelser av grunnleggende humanitære prinsipper, grove krenkelser av menneskerettighetene, grov korrupsjon eller alvorlige miljøødeleggelse".

SLUG mener at det er nødvendig å videreutvikle de etiske kriteriene som regulerer investeringer i statsobligasjoner. Uten en videreutvikling av retningslinjene kan pensjonsfondet risikere å forårsake illegitim gjeld gjennom sin utlånsvirksomhet. SLUG mener at en gjeld er illegitim hvis lånet er tatt opp av undertrykkende regimer, tatt opp til illegitime formål eller gitt til mislykkede

prosjekter som forårsaket miljømessig eller sosial skade som burde vært forutsett av kreditor. Videre mener SLUG det vil være viktig å unngå å investere i statsobligasjoner som utstedes for å betale ned illegitim gjeld.

For å unngå illegitim gjeld er det nødvendig å følge regler for ansvarlig finansiering. Ett forslag til slike regler finnes i Eurodads Charter for Responsible Financing (vedlagt). Charteret etablerer prinsipper som åpenhet og deltakelse rundt låneopptak og utstedelse av obligasjoner, hensyn til menneskerettigheter og miljø. SLUG oppfordrer Finansdepartementet til å legge prinsippene i charteret til grunn ved videreutviklingen av etiske retningslinjer for kjøp av statsobligasjoner.

Det er viktig at Norge har en helhetlig gjeldspolitik med retningslinjer som sikrer at Norge opptrer som en ansvarlig kreditor i alle typer långivning og tar et medansvar for å hindre at illegitim gjeld oppstår. Da regjeringen i 2006 besluttet å slette gjelden etter Skipseksportkampanjen (<http://www.regjeringen.no/nb/dep/ud/presesenter/pressemeldinger/2006/Sletting-av-gjeld-fra-den-norske-skipseksportkampanjen-.html?id=272157>), tok Norge et viktig standpunkt som ansvarlig kreditor. Det er viktig at denne ansvarligheten også gjelder utlån gjennom SPU.

SLUG jobber for tiden med en studie av statsobligasjoner i SPU, som vil bli ferdigstilt i november. Vi ser frem til videre dialog om utarbeidelse av etiske retningslinjer for kjøp av statsobligasjoner.

Mvh
Sigurd Kihl /s/
Leder, SLUG

Kathrine Sund /s/
Koordinator, SLUG